

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-utca SIMON-ház Kuna József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK,

előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szerkesztéséről és
minden körülmények ide intézendők.

Bármentetlem levelek csak ismert kszektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben hához hordva vagy vidéki postán küldve	
Egész évre	10 frt — kr
Félévre	5 frt — kr
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy óra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasábospetitor egyszeri beiktatásért 5kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyitólár 4 hasábos petitorért 20 kr
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
ajánlat sora 50 krajczár.

XVII. évfolyam 1890.

Debreczen. Csütörtök Május 8.

90. szám.

Óvszer a gyógyszerári engedélyek protektoraival szemben.

(T.) Hogy Szapáry Gyula gróf a belügyminiszterséget nem azért vette át, hogy mint belügyminiszter csak névleg szerepeljen, arról megvoltak győződve mindazok, kik őt a nem rég multból, mint a legtevékenyebb belügyminiszterek egyikét ismerték, s kinek tevékenységét a törvénykönyvek s rendeletek tárai hirdetik. Most legújabbán, alig vette át régi kedvelt tárczáját, már is oly intézkedéseket tesz, melyek nagy horderejűkre nézve a társadalom minden osztályát érdekelhetik, mert a társadalom minden osztályának érdekét képviselik. Ilyen mindjárt a gyógyszerár kérdése is.

Nem is képzelnék az ahoz nem értők és az azzal nem foglalkozók, hogy a gyógyszerárak engedélyezése körül mily háboru foly, részint az engedélyért folyamodók, részint a már fenálló gyógyszerárak tulajdonosai közt, kik minden esetben azon vannak, hogy a kerületnek és területnek, melyen működnek, kizárólagos urai ők legyenek. Ilyenkor aztán a kerületekben, városokban vagy városrészekben pártok alakulnak az új gyógyszerár felállítására, melyek pártok a legtöbb esetben nem a közérdeket tartják szem előtt, hanem a kérvényező vagy a gyógyszerár tulajdonosok érdekeit és a mellett agítálnak. Szatmár megyében például, csak nem régen is, a Nagy-Károlyban felállítandó negyedik gyógyszerár kérdése valódi pártharcezzá fejlődött, s hogy a pártharcz mily makacs volt, tanúság reá, hogy a nagy-károlyiak saját érdekük ellen foglaltak állást, mert kérvényező nem az ő pártjukhoz tartozott.

De ez még csak egyik ága a gyógyszerár tulajdonos avagy tulajdonos jelölt melletti agitálás avagy korteskedésnek, és pedig a helyi ága, az otthoni protekció mozgósítása, amde e mellett egy másik ágának is léteznie kell, amely az ő befolyását a kormányánál teszi folyóvá, s

elkezdi zaklatni az illető osztályok mérvadó embereit és zaklattatni a képviselők által a minisztert magát, sőt megesis gyakran, de a miről a közvélemény persze mit sem tud, hogy a parlamentben más czímen ugyan, de erős támadásokat kell a belügyminiszternek kiállnia azért, amiért egyik vagy másik képviselő protegáltjának nem kedvezett. Sőt, hogy az igen tisztelt olvasót az ily gyógyszerár-szerzési manőverről teljesen felvilágosítsam, elmondok egy esetet, ami velem történt:

Eljön hozzám egyik vidéki ismerősöm, aki máskülömben még soha sem volt nálam és rettentően agyon czimez, mosolyog és dörzsölgeti kezét, kiadván magát legnagyobb tisztelem egyikének, hogy már szinte magam is bele melegedtem a nagy dicsőségbe. Végre pedig azt a kérdést bátorodik intézni hozzám, hogy mint író ember, mily lábon állok a belügyminiszterrel? Már akkor pedzeni kezdtem, hogy valami van a füle mellett, s hogy annak köszönhetem a nagy dicsőséget. Igyekeztem is felvilágosítani rögtön, hogy a belügyminiszterrel semmi néven nevezendő lábon nem állok, de annyit mindenesetre gondolok, hogy aki a belügyminiszteriumban keresztül akar vinni valamit, hát csak bizza rám és bizonyos lehet benne, hogy elbukik. Amde az illető ezen szabadkozásomat tulszerénységnek vette, titkát minden szabadkozásom daczára elárulta, s nem birtam vele, amíg meg nem ígertem, hogy ügyét magam pártfogásom alá veszem. Persze, magam se tudtam, hogy mibe vágtam s mihez ígertem annyit legalább, hogy utána fogok járni.

Nevezett miniszteriumban legelőször is egyik jó barátomat kerestem föl, ki is, midőn előadtam, hogy mi járásban vagyok, vizsga szemekkel igyekezett betekinteni a vesémbe. Hát aztán, — kérde, — mennyit ígért neked az illető, ha kieszközöl az engedélyt? Már mint nekem? Kérdem, és most már én néztem nagyot, amely nézésemből, az én tapasztalt szemű barátom, teljes ártatlanságot olvasta ki, és így szólt: Amint látom

ugy vagy te ezzel a dologgal mint az egyszerű plebánus, aki városba menvén, egyik ismerőse megakartá tréfálni, s oly tárgynak a bevásárlását bizta rá, melyet a tisztelendő nem tudott, hogy mi, de amint a kereskedő előtt kiejtette a száján, hogy mit akar, milyent és mennyit akar, azonnal látta a kereskedő maga tartásából, hogy ezzel a szerrel őt felültették. Tudod e kedves barátom, hogy azaz ember, aki lábát a belügyminiszteriumba beteszi, és itt megtudják, hogy mi járásban van, már t. i. hogy gyógyszerárt akar kieszközölni vagy magának vagy másnak, azt megfűstölök, mint a kiesértetnek szegődött gonosz lelket, aki vagy vesztegetni jött, vagy őt vesztegette meg, aki ide küldte. És az a hivatalnok, aki az ilyen emberrel négy szem közt szóba áll, az, mint a zsidóknál, annak van kitéve, hogy nem tartatik kósernek. Hát annyit tanácsolok, szedd össze a sátorfádat amig szépen vagy, s elne áruld valaki előtt, hogy ide mi célból jöttél. És miután egy másik befolyásos tisztviselőt is fölkerestem s attól is ugyan ezt hallottam, a belügyminiszterium kapulőrfájától bucsut vettem.

Nem riasztottam el tervétől a az illető gyógyszerár tulajdonos jelölt urat, mikor neki ezen felsülésemet előadtam, legfeljebb is azon, már előbb tett őszinte vallomáson igazságáról győztem meg, hogy a belügyminiszterrel semmi néven nevezendő lábon nem állok, a hogy a belügyminiszteriumban annyi befolyásom sincs, mint egy hajszál. És ezzel kapta magát, ahány képviselőt csak ismert, azt mind bejárta, s annyi pártfogót zudított a belügyminiszter nyaka közé, hogy kérvényével csakugyan el lett utasíva.

Es mit talált most ki Szapáry Gyula gróf a gyógyszerárt kérvényező urak magas és nem magas protektoraival szemben, kik a belügyminisztereknek mind ez ideig valóságos üldözői, moszkítóivalának, s kiktől nem birt megszabadulni bár mennyire fűstölt és bár mennyire prüszkölt. Hát kitalált egy rendeletet vagy is inkább figyelmeztetést, melyben megvagon

irva, hogy: midazon urak és urfiak, akik máttól kezdve új gyógyszerárt akarnak felállítani, vagy a maguk fennálló gyógyszerára mellett más gyógyszerárt nem akarnak megtérni, elae kövessék valahogy azt a hibát, hogy befolyásos egyének után néznek, maguknak protektorokat keresnek, mert ezzel azt fogják elárulni, hogy ügyük igazságosságában nem bizza, érdekeiket mellék utakon akarják érvényre jutatni. Es ezáltal, ne talán, még azon érveknél is hátrányára lennének, melyek különben figyelemre méltók volnának. Mert ki jelenti a miniszter röviden, hogy a kérvényhez csatolt okmányokon bizonyítványokon, s a kérvényben elmondott érveken kívül, más befolyásra, bár honnan jöjjön is az, nem fog adni semmit. Legokosabban teszik tehát az illető gyógyszerészek, kiknek az eljárás formákat ismernük kell ha az engedélyezés sorsát ügyük igazságos voltára és egyedül magukra bizzák.

Es ezzel, ha a belügyminiszterium egy két példával be is bizonyítja, hogy szavának áll a gyógyszerári engedélyek protektoraival szemben, csakugyan feltárlta a mentő óvszert, és a nagyközönség érdekének leghűségesebb felmerését, ami a figyelmeztetés egyik fő célját képezi is.

Országgyűlés.

Budapest, máj. 7.

A képviselőház ma is a kir. ítélőtábla dezentralizációjának részletes tárgyalásával foglalkozott. Hosszabb discussióra a 4., 7., 13., 15. és 19. §§-szegélte alkalmat. Az ellenzéki szónokok által megtámadott szakaszokat Chorin előadó és Szilágyi miniszter védelmezte, Haviár a 4-dik, Vester a 19-dik szakaszt kívánta kihagyatni, az a járásbírók beosztására vonatkozó miniszteri felhatalmazást, ez pedig táblai bírák nyugdíjaztatását ellenezvén. A ház azonban a szakaszokat változatlanul fogadta el, csupán a 20. és 23. §§-nál fogadott el Chorintól egy egy módosítványt, melyek egyikéhez a nagy elégtétel érzetével Polónyi is hozzájárult.

A 13. §-hoz maga Szilágyi Dező miniszter nyújtott be tüzetes módosítványt; melynél Polónyi megragadta az alkalmat,

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Arczképek.

Irta Sebők Zsigmond.

Mindig szomorú gondolatok kerítenek hatalmukba, valahányszor egy régi albumot végig lapozok. Egész családok története van az aranyos szélű lapok közé zárva, zsongva, bongva száz apró történetet lebben ki közülük és tudja isten, ezek a történetek mindig szomorúak.

Egy fiatal asszony boldog mosolyal ajkán és menyasszonyi koszorúval fején — a kiről tudjuk, hogy az volt a legutolsó boldog mosolya, melyet a fotografus megörökített. Urambátyám szép magyar ruhában kardosan, kedvélyen . . . most ott másol a bejelentési hivatalban. Két büszke teremtés, férj és nő, kik egymást kerülik, mint az éjszaki pólu a délit, s kik az albumban még is elférnek békésen egymás mellett, Koporsóban egy kis gyermek . . . istenem micsoda kegyetlen gondolat, megörökít-ni az anya kétségbeesését, hogy egy életet át kísértje!

Be sokszor elgondolom, hogy ugyan minek készítünk magunknak olyan örökös pletykafészeket, mint az album. Az ember szépen gondolja, hogy a koporsójára hulló göröngyök robajával emléke is elhangzik; szinte jól esik az a tudat, hogy egy szép napon többé senki utjába nem áll, hogy elfeledik egymást — ő és a világ — vagy egy millió esztendőig; míg az arczkép egy örökké faesegő kofa, a ki ujra ráadja a világ szájára.

Hanem a legszomorúbb történet az albumban, mely ép most a kezemben van, ennek

az arczképnek van, itt a legutolsó lapon. Minap vittük ki a szép leányt, kiről a fényképész e bájos alakot lekapta.

Menyasszony volt. A megye legdaliásabb ifja kérte meg kezét, mert már akkor a szívéért kérelem nélkül is elvitte. De egyszer sűrűre függönyözték a törvényszéki bírő házában az ablakokat. Lábujjhegyen járt mindenki odabenn, suttogó szó hangzott csak az épülethez, meg elfojtott zokogás.

Egy rém botlott be oda, iszonyu, könyörtelen rém: a himlő. A szegény Margitot akarta elragadni, vitte is már. Nem az orvosok tudománya, csak az anya könyei tartották meg az életnek.

Felgyógyult. De mikor az orvos levette az arczáról a burkot, a szép arcra alig lehetett ráismerni. A réginek csak a roncsa maradt meg.

Én istenem, milyen szomorú viszontlátás volt ez! A bírő hideg, komor szemében egy nagy égető köny csillámlott, ölébe vonta a leányt s szívéhez szoritotta hosszan; az édes anya pedig csókjaiban fűrésztött meg homlokán, arczán minden lyukat, minden gödröt.

A völgyéne igen szépen viselte magát, mikor betegsége után meglátogatta s maga előtt látta így. Férfiarczán nem változott el egy vonás sem, hanem hirtelen lehajolt s a menyasszonya kezét ajkához szoritotta. Volt annyi ereje, hogy elrejtse a fájdalmat, megdöbbenést, mely e összerombolt gyönyörű alak láttára elfogta.

Hanem azért Margit szomorú maradt. Mindenki feledtetni iparkodott vesztését; olyan szeretet, de még nagyobb fogta körül, mint ezelőtt. Az édes anya, mióta gyermekke oly szerencsétlen lett, szászor ezerszer jobban

szerezte, úgy járt utána, mint az árnyéka, s szíve minden dobbanását leste. Éjszaka ágya fölé hajolva hallgatta órahosszat keble pihegését, lélegzete rezgését. Minden gondolata a lányáé volt.

A mogorva bírő, ki azelőtt már nagyon megeresztette az apai szeretet gyepölőjét ha imigy szólította meg Margitot:

— Hej, te lány, állj ide. Had lássalak. már megint nagyobb vagy fél centiméterrel! Ugyan hova nősz te leány?

Most ha ideje engedte, tüstént haza sietett és vidgatta a leányt, ahogy tudta:

— No te elátkozott királyleány, megint permetezik? Lánczos, lobogós, én vagyok a bírő, ítéletet mondok, ide mosolyogj a szemem közé. Próbáld meg fiam, míg szép szerével kérlek, mert izben keztűt szabok a kezre.

De bizony nem próbálta meg, csak a szemét emelte mély szeretettel az apjára.

Napról napra szerádt. Apja szeretete, anyja gondja, völgyéne udvariassága nem birtak egy mosolyt deríteni arczára. Hasztalan volt minden igyekezetük.

Hanem én tudom mi volt az oka ennek. Mikor egyedül volt, elővette az arczképét, azt, a melyen még bübajos szép volt s kisirta magát rajta. Azt hitte, hogy apja, anyja, völgyéne szeretete mind ennek az arczképnek szól, ennek a szép, mosolygó alaknak, mely eltűnt s helyébe egy idegen arcz toakodott, melyet gyűlölt, összezuzott, megtépett szíve minden erejéből.

Talán ha az arczkép nem juttatja mindig eszébe vesztését, kibékült sorsával. Így mind tündöklőbb lett a fényvő amaz alak körül, mely egyre messzebbre távozott tőle s melyet vergődve követett az ő lelke is magas, elérhetetlen régiókba . . . míg egyszer

valósággal utána röppent, itt hagyva a földön azt a csuf idegen arczot, — s ezt az arczképet az albumban!

Arczképek, arczképek. . . . Sok bohó emlék villan elénk, ha véletlenül egy régi tárcza akad kezünkbe s abban egy régi arczképünk. És mikor megvénülünk s homlokunkra fekszenek higadság okos, nehézkes fellejei, egy ifjúkori arczkép mint bűvös lámpa ragyog át multunkon. Előttünkölöknek láttára, mint forgó panorámában ifjúságunk szép napjai. Akkor még sok remény zöldelt képzeletünk mezején, mit azóta elalagelt a való prózai számára. Tudunk lelkesedni, bizni bognani, s akkor még, mint az arczkép bizonyítja, dus hajfűrtök ékesedtek ott, hol most a hód tányérja fénylik.

Es azok az arczképek, melyeket a barátságos árnyas lugosban, hallgatva a papanoz és vadszóló leveleinek rezgését, cseréltünk ki örök emlékezetűl, midőn a vizsgálat lezárva valamely kis városba szakadtunk ügyvédoktárnak. A kis Ida arczképe szívünk fölött pihent egy nagy bugyilárisban a nagyobb bankjegyeknek szánt rubrikában (a hol nyugton lehetett). Néha elévettünk s egy hosszú sohajba temettük, aztán . . . a kis Ida emléke mindinkább halványodni kezdett. A régi kabátot újjal cseréltük föl s az arczkép benmaradt valahogy a belső zsebében.

Hát aztán? Igen, egyszer csak egy csinos szobában találjuk magunkat, fehér lepellet gondoszan bevont kanapé és támaszék közt, hosszuzaru pipával szánkban és kerek gyöngyös házisapkával fejkünk bubján. Kűnn az előszobában valaki nagy szorgalommal porol valamit s a pálcza pattogásának rythmusa mellett nyárs polgáris kedélyességgel elmél

hogyan elismerését fejezze ki az igazságügyi miniszter „conciliáns modorúan”. E szakasz Szilágyi Dezső és Simontay módosítványával együtt jelentését végezték az igazságügyi bizottsághoz utasítottak, hogy arról már a holnapi ülésben referáljon.

Midőn a javaslat részletes tárgyalása véget ért, a ház zajosan megjelent az igazságügyminisztert.

Külföld.

A német hadsereg békeleti számáról beterjesztett törvényjavaslat szerint a német hadsereg békeleltétele, az egyéves önkénteseket bele nem számítva, 486,983 embert számlál. Október 1-től kezdve a hadsereg 538 zászlóalj gyalogságot, 405 század lovasságot, 434 üteg tábori tüzérséget (oly szám, melyet a francia hadsereg még mindig 46 üteggel 775 előfogattal túlhalad) 31 üteg gyalogtüzérséget, 20 zászlóalj utász és 21 szekeres zászlóaljt számlál. Az egyéves kiadások 31.500.000 márkát, az állandók — Bajorországot beleszámítva — 18.000.000 márkát tesznek. — A javaslatot a szövetségtanács elfogadta. — A francia vezérkar Carot köztársasági elnök tegnapelőtti aláírta a vezérkar szervezetének kiegészítésére vonatkozó rendeletet. A rendelet értelmében háború idején is ugyanaz lesz a vezérkar főnöke, a ki béke idejében. — A panice-pör. A Panice-pörben a vádlévelet most kézbesítették az összes vádlottaknak. A vádléveletből kitűnik, hogy a bukaresti orosz követ 1888. év óta dolgozott Ferdinánd fejedelem és kormányának megbuktatásán. Számos dokumentum bizonyítja Zinovev orosz külügyminiszteri titkos tanácsos, továbbá Hitrov, Canov, Luicskanov, Jacobson és Kolopkov orosz és bolgár urak bűnrészességét. A vádléveletből kitűnik, hogy Oroszország beleegyezett az összeesküvésbe. Nagy összegek küldtek Szófiába vesztegetési célból. Ferdinánd bukása után Demontovic orosz tábornoknak kellett volna Bulgáriába menni a kormány átvételére. Oroszország három jelöltet állított volna Ferdinánd utódjának, köztük egy szlávot. — A boulangista program. A boulangista bizottság elhatározta, hogy fenntartja programját, anélkül, hogy az országot e pillanatban meddő agitációval háborgatná. Az olasz szenátus konzervatív többsége 93 szóval 76 ellen elvetette a kegyes alapítványokról szóló törvényjavaslat ama pontját, mely a kormányt jogot ad az egyházi alapítványok átvételére; Crispit magát meglepte az eredmény s talán kormányválság lesz belőle.

Szilágyi Dezső beszédéből.

— Debreczen, Várad, Arad, Temesvár. —

Érdekesnek találjuk közölni Szilágyi Dezső igazságügyminiszternek a decentralizációról szóló törvényjavaslat 1. (széki helyekről szóló) §-a tárgyalásakor mondott beszédéből azt a részt, a melylyel az ország keleti felében tervezett királyi táblák számát sokalok, illetőleg még egy negyedik tábla felállítását követelők nézetét csafolta meg. A hatalmas beszédnek idézett része reánk, debreczeniekre nézve érdekes annyiban, hogy maga Szilágyi Dezső lerontja nagyváradi szomszédainknak a tábláért folytatott küzdelemben sokat fészegetett tulzott állítását, mintha északkeleti Magyarország számára szervezendő királyi tábla legalkalmasabb székhelye nem Debreczen, hanem Várad lenne. Mert hiszen maga az igazságügyminiszter

kedünk. Hogy lehessen a strázsahegyi szőlőbe présházat építeni, mennyivel emelkedik a 4 százalékos aranyár, mikép vigyűnkéresztül a városi tanácsban a piac rendezése ügyében beadott indítványunkat . . .

Egyszerre a páloza-csattogás megszűnik odakünn, egy darabig csend áll be, majd hirtelen felszakítják az ajtót s azon igéző házi toleltében bájos asszonyka tör be.

Szemét könny homályosítja el, karjai, melyeken a ruha ujjai föl van tűzve, mint tört szárnyak csüggnek le s ajkáról száz szemrehányás látszik kitakadni.

— Nyomorult! — zokogja s leveti magát egy támlás székre, a mely pedig be sem volt vonva. Ebből is arra lehet következtetni, hogy itt valami rettenetes történt.

— De édesem . . .

— Hallgasson. Ezt nem lehet menteni. Emlékei, csak emlékei! . . .

— Nem értem . . .

— Nem érti? Oh, a gyönyörűség jó madár nem érti!

S a könnyek újra kitérnek De már azt nem tűnjük, hogy a drága szeméit rontsa s szépen megkérjük, mondja meg mi a baja, mert azt csak úgy lehet megtudni, ha megmondja. Ő ránk se tekint, a rozát a szék támlájához tapasztja, s néha duczasan meg- rázza fejét, hogy a gazdag szőke fűrtök mind szárnyra kapnak rajta. Végre megszólal:

— Itt van, megnézheti . . . tessék!

Tyűh, az Ida azoképe, alatta e veszélyes szó „emlékül”. Megtalálta a vén kabát belső zsebében, a mint porolta. Haj, ez nagy baj. De minek is rontja az aranyos kezeskét ily régi rongyok porolásával! De meg kell vizsgálnia, mert nagyon zokog. Egy két öblös fölleget fuvank a légs s aztán jámbor ábrázattal a támlásszék elé járulunk.

kijelenti, hogy ha a tisztántuli országrészt két kir. tabla között osztanók meg, akkor az északi félén „az igazságügyi organizációt véve helyes és természetes székhely Debreczen.” A másik érdekes s igazat nekünk adó nyilatkozat szintén várad szomszédainktól vitatott állítással szemben az, hogy a Szilágyi s inkább Debreczen, mint Várad felé vergél.

A következőkben közöljük a beszédnek eme részét:

„Egy különös kifogás, mely e javaslat ellen felhozott — általánosságban szölok — az, hogy hat főtörvényszék lévén tervezve, a kifogások szerint összehalmozva egymáshoz közel, oda még egy hetediket is tehetnénk, vagy a problémát sokkal szűkebbre szorítva — mert röviden öhajtok ezzel a jelen pillanatban végezni — azon a vonalon, mely Máramaros-szigettől Pancsováig terjed és a melyen Debreczen, Nagyvárad és Temesvár vannak mint táblai székhelyek kijelölve, kellene még egy negyediket felállítani, vagy szerintük felesleges lévén a középső, maradjon csak a két szélső, t. i. Debreczen és Temesvár.

Mint hogy ezt a megoldást a háznak némely részén talán nem teljes megnyugvás sal nézték, méltóztatassanak megengedni, hogy röviden, de világosan megmondhassam a döntő okot, azután méltóztatassanak belátásuk szerint határozni.

De, hogy ebben helyesen járassunk el, két szilárd pontot kell felvennünk, először azt hogy a volt erdélyi részekben, melyek majdnem 1000 négyzetögmértőld terület képeznek, egy tábla kevés volna. A másik az, hogy a szegedi tábla, ugy a mint annak területe a volt és örökre létűnt Vojvodina alkatelemeiből, a Bácskából, Torontából össze van alkotva, valóban politikai jelentőséggel is bír. Ezen két szempontból kiindulva, valamint abból, hogy akár Eperjesen, akár Kassán — nézetem szerint helyesebben Kassán — egy főtörvényszék legyen, nézzük, minő kombináció állhat elő? (Halljuk! Halljuk!) A probléma az, hogy ezen a nagy területen, a mely Máramaros szelétől, tehát Galicziától Szerbia határáig, Pancsováig lenyulik és a mely egészben véve 1278 négyzetögmértőldet tesz, a melyen a lakosságnak száma az 1880-iki népszámlálás szerint három millió, a 1886-iki népmozgalmi adatok szerint pedig már 3.700.000 volt; mivel pedig, mint értesülve vagyok, ott szerencsés szaporodási viszonyok mutatkoznak, remélem, hogy ezen szám ma már 4.000.000-ra emelkedett, — elég-e két kir. tabla?

Ha két kir. tabla közt e területet osztjuk fel nézzük a problémát. Kétségek nélkül ugy kell ezeket a táblákat elhelyezni, hogy azok a törvényszékek, melyek egy táblához kell, hogy jöjjenek, mentől közelebb érjék őket. Vesszem először a déli részt. Az itt elhelyezendő kir. táblához a következő törvényszékeknek kell jönni: a panosovai, a fehértemplomi, karánsebesi, lugo-i, temesvári és aradi. Ezekhez volna még adható Békésmegye egyik tele ráadásul. Ebből a hat törvényszékből — méltóztatassék a térképet megnézni — öt törvényszék Temesváron át menne Aradra. Ha azonban 6 törvényszék közül ötnek Temesváron át kell Aradra átjárni, döntsek el tárgyalagos szempontok nyomán, hova kell tehát elhelyezni a kir. tablát? A székhely ekkor csak Temesvár lehet és nem Arad.

Ha már most a fen megjelölt terület északi részét vesszem, a helyes igazságügyi organizációt mellett, melyek azon törvényszékek, melyeket az északi részen felállítandó főtörvényszékhez kell beosztani? Itt is két város közt kell választani, mely tábla székhelyének alkalmas, gondolom ebben egyetértetek, vagy Debreczen, vagy Nagyvárad? A

— Ej mi, igazán hadd nézzem meg jobban. Ez a King Lina arcképe.

— Lina . . . persze, hogy valami Lina, — zokogá szegényke.

— Hát tudod, ki volt ez? Ej hisz te még akkor csak gyerek voltál! . . . Nagy eset volt az. Londonban ez a kisasszony megmérgezte apját, anyját . . .

— Apját, anyját!

— Ugy van, fájdalom. Meg a völegényét.

— Jézus!

— Szóval mindenkit, a ki csak közelében volt. Aztán, édesem, lefejezték. Hóhár vágta el a nyakát. Nagy dolog volt az akkor, mindenki iparkodott megvenni a kisasszony arcképe, melyre az ráirta „emlékül.” Divat volt az akkor, hisz mindig mondom neked is, hogy bolond a divat. Így került hozzám.

Az asszonyka hiszi is, nem is a históriát, de arca kiderül s még csak azért húzza meg a fülniket, hogy kicsoda guszpus az ilyen rettenetes asszony személy képét hordani zsebében.

. . . Szegény Ida.

Egyszer észrevesszük, hogy a feleségünk szobalányánál van az az arckép, melyet egykor szerelmi rebegek közt Idának adtunk. A szobalány tudnillik újságot olvas, de csak a kis hirdetések rovátát s esztalanságtól kishirdetés útján ismeretséget keresett. A beérkezett számos arckép közt volt a miénk is. Ki tudja, kicsoda utat járt meg szegény, míg szerencsés lett uttorójává lenni valamely szentimentális kocsis ismeretsége nek Nina szobalányával. Szerencse, hogy szakállat, eresztettünk, s így nem ismerhetnek ránk.

beosztandó törvényszékek a következők: a máramaros-szigeti, a szathmár-németi, a nyir- egyházi, a zilahi, debreczeni és nagyváradi. Ha ezt a hat törvényszéket vesszük, ezek közül négy határozottan Debreczenhez vergél, az ötödik, a zilahi Várad felé és Debreczen felé egyformán, de ugy gondolom, talán inkább Debreczen felé. Tehát megint nem lehet kételkedni abban, hogy az igazságügyi organizációt véve, helyes és természetes székhely Debreczen:

Igen ám, de állapotunk meg itt és Békésmegyének másik részét osszszuk ide. Hogyan állunk akkor? Ott állunk, hogy 1300 négyzetögmértőldre 4.000.000 lakosság, a mely az országot egész hosszában keresztül szeli, van két főtörvényszék. Ez határozottan kevés, a mai ügyszám szerint is kevés; mert hiszen majdnem 23.000 a száma az ülésben elintézendő ügyeknek, mindig a jelen állapot véve. Ha már most azt a problémát akarjuk megoldani, hogy célszerű, helyes igazságügyi szempontból még egy harmadik főtörvényszéket kell a középső felállítani, itt csak két városról lehet szó, vagy Arad, vagy Nagyvárad. Mindkettő tökéletesen alkalmas arra, hogy igen jó székhely legyen egy főtörvényszéknek. De ha megnézzük, hogy minő területeket lehetne odantulni, kiderül, hogy ezek vonának a nagyváradi törvényszéki ötödfélészezer lakossal, a békésgyulai és az aradi, háromszáz- ezret felülmúló lakossal, mely az egész területnek a szélén fekszik. (Egy hang: És a dévai!)

Már beszéltünk arról. Ne essünk mindig vissza a régi kombinációkba, mely régi szerelem a t. barátomnak. Hogy hűten legyen hozzá, ezt nem kívánom, de hogy jogos alapot adjon az okoskodásra, elvárhatom. Ha azonban ezt vesszük, akkor ezen egész területnek az egész probléma szerint, majdnem 3/4 része Várad mellett van s nem Arad mellett.”

A vöröskereszt-egylet hivatásáról.

A Debreczen városi vöröskereszt-egylet vasárnap tartott közgyűlést, melyet lapunk tegnapi számában leirtunk, B a l o g Ferenz hittanár következő szép beszédet tartotta:

A francia vöröskereszt-egylet működésének ragyogó tollu ismertetője (Maxime du Camp) idézte azon régi francia közmondást: „a mit a nő akar, lsten akarja”. Sok igazságot rejti tétel! Mert mit tapasztalunk? Már az 1848/9-diki szabadságharc alatt, mint gyermek emlékszem, mily buzgalommal készítették a magyar nők házi körükben esténként a tépéseket a sebesültek számára s küldözték vásznaikat. Mit tapasztalunk? Egy magas állásu magyar hölgy felhívására 1878-ban központi segélyző nőegylet alakult az akkor dúló háború áldozatai javára s e kezdemény után a magyar királyné szótára kezdetét vette a magyar vöröskereszt-egylet. Augusztus német császárné és koronát hordó magas társai felkarolták az új eszmét s légyan zengő szavakra, erősen dobogó szíveik sugallatára varazsként keletkeztek, alakultak hasonló egyletek még jóval korábban. Igaz, hogy némelyek azt hozzák fel ez ellen, nekik illik elől menni e téren, mert koronás férjeik kezéből perdül el sokszor a háború kockája, de tagadni nem lehet: nemes és szent ellensúlyozás, ha a hadindító férfiak felséges nejei újszerű hadsereget igyekeznek mozgósítani a végre, hogy annak ezerkei kezei által a harez ütötte sebeket bekötözhessek. Ha ez kötelesség, érdem is egyuttal.

Az is zord való, hogy a háború meg nem szüntethető, sőt hová-tovább pusztítóbbá és emberiség ellenessé válik, annál inkább beáll szüksége enyhíteni a szomorú következményeket. Ki lett mutatva, éppen az észak-amerikai utóbbi nagy harcok tanulmánya által, Lincoln korában, hogy golyó által ért 20.000 harcossnak több mint fele megmentethetett az elvéréstől a gyors segély s a kellő időben és módon nyújtott gondozás által, mit éppen a társadalmi szövetkezés nyújtott az államnak a vöröskereszt-egylet lobogója alatt. Nagy nyereséget mindenkor éppen édes hazánknak is, ha megsebesített vitézeinek több mint fele megtartatik a kora és ifjúsági haláltól, egy fél tavasz fentartása az a nyár számára, az érettek delére.

Ezt tessük a jótékony s a legősi, mint nevezik némelyek a vereskereszt egylet embereit, kik az éji sötétre záródó szemeket ezer és ezer esetben élet világosságra nyitják fel. Minél többen esztalokunk ez újszerű békés táborhoz, annál számosabb erő foglalkozandik a jótékony balzsam csepegtetésével.

Vessze tehát derék női választmányunkat is tovább s az általa lelkesített férfiakat azon megosztás érzet és tudat, hogy áldozatkészségük által a haza hősi eleme, a drága ifjúság a hazának, a családnak, a jövőnek mentetik meg, a porlasztó sirdomb alá jutás helyett dicső tettek mivelsére visszanyeretik. A beteggé vált vitézek részére gyógy és ápoló karok a vereskereszt egyletek, melyeknek hivatását oly szépen fejezte ki a vereskereszt jelvény körirata „a fegyverek közti szeretet”. (Inter arma caritas.)

Szavazunk köszönetet e szeretetmü városunkban működő vezetőinek: az elnökségnek, jegyzőnek és pénztárnoknak kitartó büségükért a hazai és emberiségi szép ügy iránt. A lefolyt év két vívmányai a nyilvános orvosi rendelő intézet ügyében tett lépés, és beteg ápolónő kiképzetése valóban oly

haladási tényezőkké válhatnak, melyek a béke korszakában népszerűsítendik együletünket, és sok szenvedő ajkáról a hálás elismerés szavát fakasztandják. Méltán indokolja a két szép vívmány felmutathatása is a közönet szavazás indítványát, mit a közgyűlésnek van szerencsém tisztelettel benyújtani.

Napi hírek.

— József főherczeg Debreczenben. József főherczeg 6 fensége t. hó 22-dikén a honvédség felett tartandó szemle végett Debreczenbe érkezik. A Bikában az ő és kísérete számára a lakosztályok már megvannak rendezve.

— Weinberger uszoraper. Mint már tegnapi tudósításunkban is jeleztük a tegnapi egész napot a múlt évi tárgyalási jegyzőkönyv felolvasása foglalta el. A panaszosok előtt a tárgyalási jegyzőkönyvben foglalt vállomások pontonként felolvastattak, s egyenként megkérdeztettek, hogy ott foglalt vállomásaikat fenntartják e vagy kívánják módosítani. Mind- ugyja fenntartotta vállomását s azt Weinberger szemébe mondta. Weinberger ismét szintén megtette kifogásait, melyeket már az előbbi végtárgyalás alkalmával is megtett. A délutáni tárgyalás legérdekesebb s a védelem szempontjából legfontosabb mozzanata volt az midőn a bíróság a legterhelőbb vállomást tett panaszos: Pérosi Márton megesketésének mel- lőzését mondta ki. Ez által azt hisszük, hogy a vádpontok egy része e fog esni, s azokat legfeljebb a magánpanaszosok képviselője fogja fenntarthatni, ha esetleg képviselői érdekei ugy kívánák. A tárgyalás végeztével Eötvös azon kérelmét terjesztette elő, hogy enged- tessék neki a bonyolult bünper tanulmányo- zására egy napi idő, s hogy védbeszédjét pen- teken tarthassa meg. A bíróság kérelmét méltányosnak találta, s ehhez képest ma nem tartatott tárgyalás, s így a vád és védbeszédek csak holnap fognak megtartatni.

— A dohánygyári munkások majálisa, beteg- segélyző együletk javára, 10-dikén, szomba- ton lesz megtartva a nagyerdői vendéglőben. Figyelmeztetjük eme jótékony célú kedves- matságra a tánczolni szerető közönséget.

— A központi tejszarnok ma megnyitotta s egész nap a legélénkebb forgalomnak és látogatottságnak örvendett, a mi amellet bizonyít, hogy a tejszarnok egy sokáig nélkülözött hiány pótol. Különösen a tejsűrű, — friss vaj, és aludtjei képezte a kereslet tárgyát. Uzsonna idején délután 5 órakor még meleg, frissen fejt tej kapható házhoz hordva és a tejszarnokban való elfogyasztásra. A csinosan berendezett csarnok igen barátságos képet nyújt s szivesen elidőzhetni ott jó reggeli, vagy uszonna és egy csomó friss újsághalmaz mellett kellemes társaság között. Azt hisszük, hogy a tejszarnok különösen, ha a szabadban is asztalok helyeztetnek ei egyi- ke lesz a leglátogatottabb helyeknek. A jövő hét folyamán a házhoz való tejküldetés a fővárosi tejes kocsi mintájára készült kocsi- kon fog történni. Megrendelések a házhoz való tejküldetésre elfogadtatnak a tejszarnok- ban. A tejszarnok egyik főspeciálitása lesz, hogy naponként frissen sült pompás vajas és turós süteményeket lehet kapni és a mi fő ép oly olcsón, mint egyáltalán a tejkészítmé- nyeket. — Nyolcz-tíz krajczárért herozegilög uszonnázhatni a tejszarnokban.

— A hazai lőtenyésztés emelése érdekében hettőn nyílt meg gr. Bethlen András földművelésügyi miniszter elnökléte alatt kiváló gazdák s szakértők által ábrázolt Budapest. A miniszter üdvözölő szavai után Kozma Ferencz miniszteri tanácsos, a ki lő- tenyésztési ügy vezetését körül husz év óta oly nagy érdemeket szerzett, terjedelmes je- lentést terjesztett elő, vázolta a régebbi viszonyokat, az újabb intézkedéseket, az elért eredményeket, a követett rendszert, a kivitel, a lőversenyek hatását sat. Az értekezlet aztán kimondta, hogy helyesli a méuesintézte- knél követett rendszert, az eddig követett tenyésztési irányt és szükségesnek tartja az arab vérlóvak további tenyésztését is. Az értekezletet folytatják. A debreczeui lőtenyésztőbizottságot N a a s s y Ferencz el- nök képviseli.

— A depr. hittanhallgatók és a montpel- lieri egyetem hatszázados jubileuma. Említ- tettük, hogy a debreczeui theologiai ifjúság nevében Dézsi Lajos 4 th. válaszóli fog a montpellieri egyetem ifjúságának álta- luk is közölt meghívására. Az üdvözölő irat magyar s francia nyelven küldetett. A ma- gyar szöveg következőképen hangzik: „Urak, kedves pályatársak! Volt szerencsénk venni az Önök meleghangu, rokonszemes meghív-ását Egyetemünk hatszázados ünnepélyére; örömmel vesszük azt tudomásul, s ha — mint szeretnénk volna — küldött inkeket az ünnepélyen való megjelenése által nem fej- zhetjük is ki tiszteletünket: kedves kötele- ségünknek ismerjük legalább üdvözlőstukkkel a fényes multhoz, sikerkivánásuokkal a jövő- re, részt venni abban. Ismerjük a montpel- lieri Egyetem történetét! Tudjuk, mit kol- lett küzd-nie az idő mindent elsöpéni aka- ró viharaival — megfogya bár néha hallga- tóságban, törve nem soha erélyben — hogy- uq teljesítette folytona magasatos missióját! Mint zavarták meg gyakran a politikai változások

s mindezek dacára mint áll és virágzik ma is hatszáz esztendővel homlokán! 600 év! Mily roppant idő egy Egyetem életében! A testvérgyémek közül mily kevés dicsekedhetik ily nagy múlttal s hány szellem gyűjtötte meg az idő alatt ezt Egyetem gazdag fényforrásának tudományát! E felémelő múlt s dicső jelen mellett legyen mindig virágzó jövője is: Aljon még Pharosként késő századig s szórja a nemzetek közé a tudomány világító és termékenyítő sugarait! Ez óhaja pályatársainak, a debreczeni-theologiai intézet polgárainak.

Tisza Kálmán és az apáczák. A biharmegyei nő-egylet — mint a Pesti Naplónak írják — vasárnap délután látogatott és igen érdekes közgyűlést tartott Nagyváradon Korniss Luiza grófnő, férj. Gerliczy Felician báróné vezetése alatt. A gyűlésen jelen volt Tisza Kálmán is. Fő- illetve legérdekeltebb tárgyát a gyűlésnek az u. n. apáczák kérdése képezte. A nőegylet ugyanis, mely Erzsébet királyasszony védnöksége alatt áll, már tavaly elhatározta, hogy árvaházat apáczák gondozására fogja bízni. E közgyűlési határozatot a belügyminiszter, formai hibák miatt, megsemmisítette. A mostani közgyűlésre újra ki volt tűzve e tárgy, de az elnök azzal a javaslattal lépett fel, hogy a gyűlés még ne tárgyalja az ügyet. Tisza Kálmán kijelentette, hogy az apáczák alkalmazását határozottan ellenzi; az árvaház nem felekezeti intézet, már pedig, ha apáczák fogják vezetni, okvetlenül katolikus jellegű lesz s ezt nem akarja. A dolog felett kimerítő, itt-ott heves vitaközlés fejlődött ki, melyből a javarészt az erősen katolika elnök s a hasonlóan erős református Tisza Kálmán vették ki. Tiszáné nem akarta nyom nélkül hagyni a jegyzőkönyvben felszólalását, mit az elnök ellenzett, azt is kijelentvén, hogy távol volt tőle felekezeti kérdést csinálni. Végre abban állapodtak meg, hogy a választmány megbízta az alapszabályoknak az apáczákat illető módosításával, mely a gyűlés elő fog jönni, de szem előtt kell tartani a felekezeti különbséget. Tiszáné nyíltan kijelentette, hogy a gyűlésre eljön s mindent el fog követni, hogy a terv keresztül ne menjen. Hasonló érveléssel igyekezik az elnök is a javaslat keresztülvitelén. A levelező meggyízi, hogy a vitaközlés, mely a különben jó viszonyban lévő két hölgy közt végbement, városzerte nagy feltűnést keltett.

Püspökvalasztás. A tiszaí ágost. evang. convent tegnapi ülésén, a melyen 150-nél többen vettek részt, viharos tetszésnyilvánítás között hirdette ki Pécshy Tamás felügyelő, hogy a tiszaí kerület püspökévé Zelenka Pál választott meg 159 szavazattal közül 92 szavazattal; Terray 41, Farbak 26 szavazatot kapott. (Kutnai és eörszti Zelenka Pál régi nemes családból származik. Ősei Giskra cheh vezérrel, a huszita harcok alatt jöttek be hazánkba. A magyar nemesi rangot II. Mátyás királytól kapták, a nyitrai Kutna faluval. Zelenka Pál 1839. aug. 19-én született Brezón, Nógrádmegyében. Tanulmányait Pozsonyban és Jenában végezte. Egy két évi nevelősködés után Budapesten Székács mellett volt káplán. 1864-ben Irsára, 1866-ban Miskolcra választották meg papnak. Később hegyaljai esperes lett és elnyerte az egyetemes gyámintézet elnöki tisztét.)

Szigligeti kör. A Csokonai kör megalakulásának hatása kifelé is, a budapesti és vidéki sajtóban, tapasztalható. — A nagyváradi „Szabadság” tegnap lelkes felhívást közlött a Nagyváradon már évek óta sikertelenül tervezett Szigligeti kör megalakítása érdekében. — A felhívás melegen üdvözli Debreczen polgárságát a Csokonai-kör megalakítását, mely lökést adhat a nagyváradi régi óhajátta teljesítéséhez is. — A Szigligeti kör feladata lenne első sorban a legnagyobb magyar drámaíró munkáinak kiadása, életrajzának megírása: általában Nagy-Várad műveltség-történetét s így irodalomtörténetét is megalkotni; évkönyvben összegyűjteni mindent, mely Nagyvárad, sőt Biharmegye irodalomtörténetére fontos és jellemző; Nagyváradon élékebb irodalmi presztézsét isíteni, központosítani az erőket, felébreszteni a szunyádó tehetségeket. Összintén kívánjuk, hogy a felhívásnak eredménye legyen s mi is minél előbb üdvözölhessük szomszédaiaktól a Szigligeti-kör megalakítását.

Próba kapálás fog tartatni a Papp féle tengeri lókapálással folyó hó 11-én délutáni 1/2 egy órától 4 óráig a kapa feltalója Papp György ur személyes vezetésével a Bologh Péter ur ebesei tanyáján az állomás mellett. Vagy ha vasárnap eső lenne akkor a kapálás hétfőn május 12-én tartatik meg. Az eziránt érdeklődő urak és gazdák vasárnap ajdéli vonattal a legkönyebben rándulhatnak ki az ebesei állomáshoz.

Közelednek a fagyos szentek. Ország-szerte érdeklődéssel sőt bizonyos félelemmel szöktek a gazdák Szervác, Bonifác és Pongrácz napjaira gondolni, kik a nép szemében bár ártatlanul — a természet szeszélyes játékánál fogva, a rozindulatu szentek közé jutottak. Hogy mi okozhatja a késői fagyokat az alábbiakban ismertetjük röviden. Dove a májusi hidegek keletkezését első sorban az északi földgömb szárazföldjének és vizének eloszlásában keresi. Ismeretes, hogy a szárazföld sokkal hamarabb fölmelegszik, mint a víz; Dove szerint, midőn a nap tivaszszal az egyenlítőn áthaladva az északi földgömbön egyre magasabbra emelkedik, illetőleg a föld veszi fel a nap irányában ezen helyzetet:

Ázsia roppant szárazföldje hirtelen fölmelegedik és fölötté hatalmas, fölfelé emelkedő légáram keletkezik. Ezen fölfelé törekvő légáram utját állja a sarkaktól az egyenlítő felé haladó hideg áramnak, ez visszatérül s egész hidegét Európára árasztja, másrészt az egyenlítő sarkok felé haladó meleg áramot is visszazoritja s ezáltal annak melegét megfosztja Európát. Európa hegyszereinek a szélességi körökkel párhuzamosan haladó irányba tetemesen hozzájárul ahhoz, hogy a hideg sarki s a meleg egyenlítői áramok szabad utat ne nyerhessenek s a hőmérsékleti különbségeket ki ne egyenlíthessék.

A pénzügyi tisztviselők kluzói egyletének tisztjait közölte és a tekepálya ünnepélyes megnyitása f. hó 11-én d. u. 4 órakor leend, melyre az egylet tagjai és a tekezésben részt venni kívánókat tisztelettel meghívja, az elnök s g.

Szintársulatunk köréből. Marmaros-Szigetről azt írják nekünk, hogy ott igen jól megy a debreczeni szintársulat dolga s folyton teit házak előtt játszanak. Nem felel tehát meg a valóságoknak a „Pesti Hirlap” azon roszakaratu tudósítása, min ha a közönség nem látogatná eléggé a színházat, mert nincs melegeledve a társulattal. Az ügynek ártani kívánó ember küldhette be a „Pesti Hirlap”-nak a tudósítást, melyben a közönség hidegségének azt adja okául, hogy oly tagok helyei nincsenek betöltve, mint Somlóé, Somló, Rónaszéki, Vedress. Ez nem igaz, mert hiszen Somlóé helyett ott van Serédi Sarolta, Somló helyett Góth, Rónaszéki helyett Andorffy, Vedress helyett Balassa. Tehát valamennyien kitünő erőkké vannak helyettesítve.

A kefekötő legények sztrájkjába tegnap már a rendőrség is beleavatkozott s erőlyes rendszabályhoz nyul, ha az a 20-30 elégedetlen munkás, a kik nem csupán a maguk, hanem a dolgozni akaró munkások nevében is követelőznek, zajonganak és fenyegetőznek, bizonyos határidő alatt munkába nem áll. — Ma ugyanis a rendőrség tudokra adta, hogy ha a helybeli illetőségek 48, az idegen illetőségek 24 óra alatt nem folytatják a munkát, őket bezárja s a büntetés kiállása után amazokat a városból kiutasítja, emezeket pedig rendőri felügyelet alá helyezi. A sztrájkolók közül tegnap délután egynek sikerült a Falk-féle gyár fa-munkáit elvégezni, egy izgató levelet becsopaszni, mire közlök 13-an azonnal zajongva eltávoztak a gyárból. — A sztrájkolók magatartása nagyon is tul meg a megengedett határon; a mennyiben a dolgozni akaró munkástársakat mindenféle fenyegetésekkel igyekeznek a munka félbehagyására kényszeríteni; ennek a terrorizálásnak tegnap este már volt is annyi hatása, hogy a békés hangulatu munkások a gyár körül leselkedő sztrájkolóktól való félelmökben nem mertek haza menni. — Ugyanezen munkások a többi gyárak és nagyobb ipartelepek munkásai között kísérleteket tesznek, hogy a sztrájkhoz csatlakozásra bírják őket. — A kefekötő legények feltételei, mint a Falk Lajos gyárából értesülünk, olyanok, hogy azok teljesítése egyenlő volna a Debreczenben szép virágzásnak indult kefe és meszoló gyártás tönkre tételével; s e kívánságok megadása következményei legelső sorban 300 munkást fosztanának meg kenyérkeresettől. A Stern tesvérek, a kiknek gyártelepén hasonlóképp van egynehány sztrájkoló, mint halljuk, későbbek a gyár üzemét beszüntetni, semminthogy a munkások absurd feltételeit elfogadják. — A sztrájkolók az eddigi munkárák mellett 10-12 frtot kerestek hetenként 6 munkanapon; a hétfőn előterjesztett feltételek szerint a szakmunkáért 75% áremelést követeltek s ezenkívül garantiroztaát a gyáros részéről annak, hogy naponta nyoloz óra munkával 2 frt 50 krt keressenek, s azontul minden órárt 30 kr. munkadíjat. A gyáros kijelentése szerint meg 25% áremelés is már már a hasznot emészténé föl, — vesztéssel pedig a töke — nagyon természetesen — gyárát nem tarthat fenn. Kivánatos, hogy az elmentek minél előbb elsimuljanak s a kérdés szerencsés megoldást nyerjen.

Real iskolánk államosítása. A „Pesti Napló” meg nem nevezett forrásból következőket írja a debreczeni főreáliskola kiegészítéséről és államosításáról: — „A debreczeni reáliskola érdekében ismét történt egy lépés, a mely hivatva volna segíteni e nehezen fejlődő iskola bajain. Az iskolát tudvalevőleg a város alapította, de öt osztálynál tovább fejleszteni nem tudta, vagy hajlandó nem volt; sőt a csonkán maradt intézet fölsereléséről és elhelyezéséről sincs egy gondoskodva, mint a nagy magyar városok méltó volna. S több más ok mellett valószínűleg jórésze van ennek is abban, hogy míg a debreczeni gimnázium nem győzi befogadni az özönlő növendékeket, — addig a reáliskola mostoha gyermeke a közönség szemében is. Így ennek az intézetnek valóban nincs célja. Bolátták ezt már régen s föl is merült nem egy törekvés a reáliskola kiegészítésére. Emlékeztetünk még arra a tervre is, hogy az állam helyezze át Debreczenbe a nagykállói főreáliskolát. Mint értesülünk, most ehhez hasonló kezdemény történt: a debreczeni reáliskola államosítása s kiegészítése, függetlenül a nagykállói iskola sorsától. — A minisztériumban megvan a terv keresztülvitelére a hajlandóság, sőt már föltételeit is megszabta. — Most tehát ismét Debreczen városán a sor, hogy bizonyítsa be tettel is, ha csakugyan komolyan óhajt e gazdagodni egy olyan hathatós új kulturális intézménnyel, a melyet egy

modern főreáliskola képviselhet. E közleményre vonatkozólag kijelenthetjük, hogy a kormány ezen elhatározását szintén örömmel üdvözöljük Debreczenben s biztosíthatjuk a közlemény íróját, hogy Debreczen város egészen komolyan akarja főreáliskoláját felvirágoztatni. A város már másfél évvel ezelőtt meg szavazta a főreáliskola önálló épületének költségeit: 130000 frtot, a telket s azon összeget: 6000 frtot, a melylyel államosítás és kiegészítés esetén az intézet fenntartásához hozzájárul. — Azóta a kormány volt az, a mely ezen feltételek elfogadása iránt nem határozott. E sorok írása után értesülünk, hogy a kormány föltételei a városi hatóságokhoz, mely azokat mindennap várja, még nem érkeztek meg. Gr. Csáky Albin közoktatásügyi miniszter, a városi közgyűlés megbízásából e tárgyban küldöttségileg nála járt főispán és polgármester uraknak határozott választ nem adott; megígérte azonban, hogy a kormány szándékáról rövid idő múlva értesíteni fogja a hatóságot. Klamarik min. tanácsos, ezen ügyeknek előadója, a ki jóindulattal viseltetik reáliskolánk jövője iránt, azt tanácsolta, hogy a város állítsa be a hatodik osztályt (ez ideiglenes minőségben meg is történt) s ez esetben az állam gondoskodni fog a 7-ik osztály felállításáról s ezzel mintegy a kezdeményező lépést megteszi az államosítás felé. Mindenesetre kívánatos, hogy a kormány minél előbb közölje föltételeit, oly időben, hogy azokat már a májusi városi közgyűlés tárgyalhassa.

A debr. szintársulat Szatmárt. A szatmári „Szamos”-ból olvassuk a következőket: „A városi új színházat három évre Valentin Lajos debreczeni szinigazgató kérte átadni. E kérelmet a szinügyi bizottság bizonyos föltételek mellett ajánlattal terjesztette a tanács elé. A tanács a tegnapi napon e kérdésben döntött, s valóban sajnálnunk kell, hogy e nem csekély fontosságú ügyet egyszerű alaki tekintetéből kétséges kimenetelűvé tette. A tanács kifogása különben csak abban nyilvánult, hogy a színház kiadására pályázatot nem hirdettetett, s így a Valentin kérvénye sem vethetett tárgyalás alá, ennél fogva meghagyta a szinügyi bizottságnak, hogy a színház kiadására a pályázatot bocsássa ki. Igazán csodálkozónak fejjezzük ki, hogy ily hivatali sallang miatt a debreczeni szintársulat kérelmét nem lehet érdemlegesen elintézni.”

A francia válóperek praxisából. A párisi „Figaro” a következő két levelet tartalmazza: „Kedves Pálm! Bocsáss meg, hogy levelet íntek hozzád. Elkerülhetetlen. Válóperekben egy nékülözhetetlen bizonyítékra van szükségem. Be kell bizonyítanom azt a két — arculítást, melyet elég udvarias voltál nekem tanuk nélkül adni, de melyeket tényleg megkaptam. Üdvözölő Lujzad.” — „Drága Lujzám! Sietek kijelenteni, hogy 1890. évi február 19-én este téged kétszer arcul ütöttem, a mi teljes joggal súlyos bántalmazásnak kvalifikálható, Gyengédön öklek s szeretlek Pál.” Ennél jobb modor csak ugyan alig képzelhető, midőn válóperekbi bizonyított megszerzése forog kérdésben.

Irodalom.
Népfölkelési zsebnaptár. Walfich Károly hadnagy ur a következő előfizetési felhívást küldi szét: „E lőfizetési Felhívás a „Népfölkelési zsebnaptár”-ra. Tekintve, hogy a népfölkeléshez tiszt, orvosi és állatorvosi helyre beosztott egyének részére mindaddig oly kézikönyv, mely jövődöbéli teendőikben utmutatói szolgálhat, rendelkezésre nem áll, 1891. évre oly „Zsebnaptár” szerkesztésére vállalkozom, mely a jelenlegi hiányt pótolni fogja. Ezen „Népfölkelési zsebnaptár” kiadására a m. kir. honvédelmi miniszter ur Ö Nagyméltóságának f. év április hó 25-én kelt 14438/IV. számú rendeletével az engedély megadott és mint az, az alantí „Tartalómjegyzék”-ből kivehető, ez a népfölkeléshez tiszt, orvosi- és állatorvosi helyre beosztott összes népfölkelők (6700 egyén névszerint) beosztási táblázatán kívül, das tartalmánál fogva, a szolgálati teendők végzésében minden a kalamauul — mint utmutató — jó tanácsadó lesz. Ezen zsebnaptár a „Debreczeni El-nör” könyvküldőhivatal kiadásában f. év. szeptember hó folyamán alatt fog megjelenni, hová az előfizetési pézsek is küldendők. Egy példány ára díszes va zonkötésben 1 frt. Miután ezen zsebnaptár csak is a megrendelt mennyiségben fog kinyomtatni, kérem a megrendelő urakat az előfizetési összegeket legkésőbb f. évi június hó 15-ig a „Debreczeni Ellenör” könyvküldőhivatalhoz Debreczenbe címmezve beküldeni. Walfisch Károly hadnagy, a m. kir. nagykunsági 9-ik népfölkelési járás nyilvántartó tisztje. Tartalomjegyzék: 1. Naptár, jegyzék-lapokkal. 2. Az uralkodó család genealogiája. 3. A m. kir. honvédelmi minisztérium. 4. A cs. és kir. hadseregbeli csapatok szervezése. 5. A m. kir. honvédség szervezése. 6. A m. k. esendőségi parancsnokságok. 7. A m. kir. népfölkelési csapatok szervezése. 8. A m. k. népfölkelési járás parancsnokságok székhelye és a népfölkelő tiszt, orvos, és állatorvos jelöltek (névszerint) beosztási táblázata. 9. Kivonat a szolgálati szabályzatból: a) A zászlóaj ügyeleti tiszt kötelessége. b) Helyőrségi szolgálata. c) Közrend és közbiztonság. d) Órutasítás. e) Katonai igazságszolgáltatás. f) Menetek. g) Táborozás. h) Biztosító szolgálata. i) Előőrsi szolgálata. j) Hírszerző szolgálata. k) Személyi szabályok a tiszt számára. —

10. Tudnivalók a fegyvertanból. 11. Tudnivalók az utásztan és erodítés tanból: a) Tábori munkák. b) Erödítő munkák. c) A gyalogsági ázó használata. 12. Egyezményes jelek. 13. Tudnivalók a gazdaság kezeléséből: a) Tiszti illetek. b) Legénységi illetek. c) Lótáp illetek. 14. Kivonat az öltözet és felszerelési szabályzatból: a) Tisztek. b) Legénység. c) Lovak. d) Egészségügyi, orvosi és állatorvosi szerelvények leírása. 15. Utmutatás a népfölkelő tiszt, orvos és állatorvos jelöltek részére békében. 16. Hirdetések.

Felelős szerkesztő és kiadó lapnaptárhoz: **Vértési Arnold.**
Főmunkatárs: **Kereczag Vilmos.**
Rohseidene Bastkleider fl. 10,50 per Robe und Qualitäten versendet porto- und zollfrei das Fabrik-Dépót G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Kunz József és Társa
DEBRECZEN, kistemplombazár.
Ajánljuk a következő lakás-berendezési cikkeket:
Jutta és manilla futó-szőnyegek
20 król feljebb.
TAPESTRY
szőnyegek méterje 1 frt 40 kr.
Brüssler, Velvet-futók
dus választékban, — melyekből összeállított szőnyegek minden nagyságban készíttetnek.
S M Y R N A
szőnyegek
□ méterenkint 10—12—14 forintjával.
Agyalé való és pamlag szőnyegek
Bu orkermék, ágy és aszalteriök.
Szövet és csipke függönyök,
Pikot, tricó, plüss és fianeil nyári takarók.
Paplan és matrácok.

SZABÓ LAJOS FIAI
özégnél
nagy választékban kaphatók:
NÓI RUHA ZEPHIREK,
Legujabb francia batistok,
A hirneves cosmanósi gyárból:
jó mosó Cretonok, Indish foulard,
Ladies Mouslin és Atlasz Satin,
Nagy raktár:
Jutte, gyapju hollandi, Tapestry és BRÜSSLER
futó szőnyegeken.
Ablak függönyök,
Ágy és aszalteritökben.
Mindenféle FRISS TÖLTÉSÜ
ásvány- és gyógyvizek
u. m. BIKSÁDI, BORSZÉKI, BILINI, BUDAI, CZIGELKAI, KARLSBADI vár, malom és bugyogó forrás, EMSI, GLEICHENBERGI, KONSTANTIN és EMMA forrás, mely utóbbi különösen mindenféle torok és tüdő hurutnál igen hatásos, GIESHÜBLI, IVÁNDAI, KRONDORFI, LIPIKI, MARIENBADI, MARGIT, MOHALÁGNES, PARÁDI, POLÉNAI, SALVATOR, SELTER, SZOLYVAI stb, valamint
olajban törött kész festékek és gyorsan száradó szoba-lagok
kaphatók
VARGA LAJOS,
fűszerkereskedésében.
U. i. A Biksádi vizet sok szénsav tartalmánál fogva mint gyógy- és borvizet igen ajánlom és azt ládánknt 40 üveggel 5 frt 20 krért számítom, 1 láda üveggért megtértek 2 frt 50 krt.

Mödlingi

CZÍPÓGYÁR

Legolcsóbb bevásárlási forrás!
Legnagyobb választék mindennemű

czípiő árúknban
nők, férfiak és gyermekek

részére.
A legdivatosabb alakban, legjobb anyag és legolcsóbb árak.

A gyári árak gyártmányunknál, tudvalevőleg a talpa be vannak vésvé.

Raktárom: N-várud-utca 2130.

Miskolczy-féle ház, a megyeház mellett.
Javitások jutányos árban elfogadtatnak.

Vakító fehér arcszint
gorsan és biztosan kaphatni,
A SZEPLŐ

okvetlen eltűnik a
BERGMANN LILIONTEJSZAPPAN
használatát által, melyet egyedül Bergmann és
tsa Drezdában készít.
Kapható dronként 45 krért Dr. Roth-
schne, gyógyszerárában.

Meghívás.

A debreczeni gazdasági és kertészeti árucarnok részvénytársaság felszámolásban folyó 1890. évi május hó 20-ik napján, esetleg ha az első közgyűlés az alapszabályok 9. §-ának megfelelően kelőleg meg nem alakulhatna, folyó évi június hó 3-ik napján, mindenkor délelőtt 10 órakor, a városháza kis tanács-termében közgyűlést tart, melyre a t. részvényesek azon figyelemzetéssel hivattak meg, hogy az esetleges második közgyűlés újból meghirdettetni nem fog.

Tárgy: A felszámoló bizottság jelentése a felszámolás befejeztéről.

A felszámolók.

Kardos Lászlónál

kaphatók biztos színű
nőruha zefírek
olcsótól a legfinomabbig.

Surah és gyapju
ablak függönyök

páratlan szép kiállításban

valódi

Jaeger gyapju flu-öltönyök,

mosható, rendkívüli tartós és igen formás tavaszi és nyári használatra.

120.
449. szám.

ÁRJEGYZÉK.

az „**ISTVAN**“ gőzmalom
készítményeinek

KÖTELEZETTSÉG NELKÜL, DEBRECZENBEN

és az 1887. április 18-án Budapesten tartott általános magyar malomgyűlésen megálapított 1887. évi június 1-én életbe lépet-eladási, fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint.

	100 kiló
A. Asztali dara magyarszemű	17.—
B. Szinte középszemű	16.—
C. Királyliszt	16.—
1. Lángliszt	15.60
2. Montliszt	15.40
3. Zsemlyeliszt 1-ső rendű	15.—
4. " 2-od rendű	14.60
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendű	14.40
6. szinte 2-od "	14.20
7. Közép kenyérliszt 1-ső "	13.80
8. " 2-od "	13.40
8 1/2 Barna " 1-ső "	12.80
8 1/4 " 2-od. á 70 kigr.	11.20
9. Lángliszt " á 70 kigr.	9.40
10 Verec liszt " á 50 kigr.	—
11. Finom korpa zsákkal 50 "	4.60
12. Durva korpa zsákkal á 50 kigr.	4.20

A finom és durva korpa árából eddig engedélyezett 5%-tőli engedmény a fennemlített egyezmény folytán szintén megszüntetett.

Debreczen, 1890. április 13.

Női bántalmak ellen

kiváló orvosok ajánlják a

„Budai Victoria fürdőst”

Főraktár

Geréby Fülöp urnál
Debreczenben.

Orvosi vélemények:

Manchester, 1880. február havában.
Dr. H. E. ROSCOE. L. L. D., F. R. S. Manchester Owens College tanára, vegyész. A „Victoria fürdőst” behatóan megvizsgáltam és azt találtam, hogy előállítás módja kitűnő, mivel a só a Victoria viznek összes alkotórészeit változatlan arányban tartalmazza.

Budapest, 1881. november 2-án.
Balló Mátyas, vegytanár és a főváros hivatalos vegyész. — A Victoria sóban ugyanolyan alkotórészeket konstaltam, amiket bene H. E. Roscoe tanár is talált.

Bécs, 1883. november 9-én.
Dr. Braun Fernwald, egyet. tanár, udvari tanácsos Bécs: megvizsgálásból kór-dáján tett kísérletek alapján bizonyítottuk, hogy a budai Victoria fürdőstó méhkőrülötti és medenceszövevény lobokban szenvedő betegeknél, igen előnyös hatásnak találtatott.

Dr. Pritzl Ed. Dr. Erlach H.

Szent-Királyi és Kalenda Debreczen.

Padlózatok számára:

Keil Alajos

Padlózat-fénymazat

Bécsből

mint legkitűnőbb mázólszert puha padló számára: szagtalan, hamar száradó, szép fényes és tartós, 1 nagy palack ára 1 frt 35 kr.

1 kis " " " " 68 "

Keil Alajos Bécsből

Viaszk-kenőcsét

mint legjobb és legegyszerűbb beeresztőszert kemény padló számára,

1 köcsög ára 60 kr.

legmelegebben ajánlja

Szent-Királyi és Kalenda.

DEBRECZENBEN, a városháza épületében.

Megrendelések olyan helyekről, ahol raktárak nincsenek Alois Keil Wien IV. Resselgasse 5. gyári raktárunkban intézendők. Egy 5 kilós csomag ára 6 frt. o. é.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

könyvkiadóhivatalában

megjelentek és kaphatók a következő könyvek.

Vértési Arnold összes munkái I—VII. vaskos díszkötés. Egy-egy kötet ára 2 frt 10 kr.
a 7 kötet együtt 14 " — "

Gróf Vay Dániel „Magyarország története“
3 vaskos díszkötet ára 7 " — "

Vértési Arnold „Páriák“ elbeszélés ára 1 " — "

Vértési Arnold „A bojár leánya“ regény 2 köt. ára 2 " — "

Vértési Arnold „Fecskefészek“ regény 1 köt. ára 1 " — "

Vértési Arnold „A jegyző kisasszony“ regény
1 kötet ára 1 " — "

Vértési Arnold „A debreczeni diák“ regény 1
kötet ára 1 " — "

Zolthay Lajos Tiszántúli egyházkerületi térképe
vászonra huzva (leszállított ár) 1 " 50 "

Vértési Arnold „Öngyilkosok“ elbeszélések ára 1 frt — kr.

Karczag Vilmos „Ma és mindig“ elbeszélések
ára 1 " 50 "

Karczag Vilmos „Szerető szívek“ elbeszélések
ára 1 " 20 "

Karczag Vilmos „Macskák“ (történetek) ára 1 " — "

Molnár László „Egy kis város krónikája“ elbe-
szélések, ára 1 " 20 "

Mátray Lajos „Fazekas Mihály élete és mun-
kái“ ára 1 " — "

R. P. O. „Titkos szerelem“ regény 1 kötet ára — " 80 "

Bugyi Sándor depr. talyigás kalandjai 1 kötet — " 60 "

Vidéki megrendelések postafordultával eszközöltetnek.